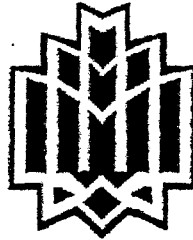

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه تربیت معلم تهران
دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی

عنوان

«بررسی و مقایسه رابطه بین انگیزش پیشرفت تحصیلی و منبع کنترل با
راهبردهای یادگیری در دانش آموزان مدارس هوشمند و عادی»

استاد راهنما:

دکتر مهرانز شهرآرای

استاد مشاور:

دکتر ولی الله فرزاد

پژوهشگر:

سید اسماعیل ترابی

۱۳۸۷ / ۳ / ۱۵

اسفند ۱۳۸۵

۹۵۷۰۵

کتابخانه تخصصی روانشناسی
دانشگاه تربیت معلم تهران

تشکر و قدردانی

سپاس خداوند سبحان را که پرتو لطف بیکرانش راهنما و روشنگر راهم بوده و قطره ای از اقیانوس بی انتهای علم خود رابه من بخشود. تقدیر شایسته ای برایم رقم زد تا از محضر اساتید گرا نقدر بهره جسته و نهال اندیشه ام راباتکیه بر دانش و تجربه این عزیزان جان بخشم.

گرامی مراتب سپاس و قدردانی خود را به پیشگاه خانم دکتر شهرآرای استاد راهنمای بزرگوارم که بارهنمودهای ارزنده شان همواره مشوقم بودند، تقدیم می نمایم.

مراتب سپاس قلبی و ارادت خود را به محضر استاد گرامی جناب آقای دکتر فرزاد استاد مشاورگرامیم که با حوصله فراوان مرا در رفع مشکلاتم یاریم نمودند، تقدیم می نمایم

از خانم دکتر کدیور (داور داخلی) و آقای دکتر شعبانی (داور خارجی) به خاطر راهنمائیهایشان کمال سپاس گذاری را دارم.

همچنین از آقای دکتر مرادی مدیر گروه محترم روانشناسی به خاطر حضور در جلسه دفاع اینجانب کمال تشکر را دارم.

تقدیم به:

پدر

و

مادر

عزیزم

و همه کسانی که،

دوست شان می دارم.

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر بررسی و مقایسه رابطه بین انگیزه پیشرفت تحصیلی، منبع کنترل با راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری در دانش آموزان مدارس هوشمند (کامپیوترمحور) و عادی می باشد. پژوهش حاضر از نوع تحقیقات علی مقایسه ای می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمام دانش آموزان سال دوم رشته ریاضی مدارس عادی و هوشمند پسرانه سال تحصیلی ۸۶-۸۵ شهر تهران، منطقه ۵ می باشد. روش نمونه گیری در دسترس می باشد، پس از همتا سازی دانش آموزان بر اساس متغیر هوش و سطح اقتصادی - اجتماعی، پرسشنامه راهبردهای یادگیری (کرمی، ۱۳۸۱)، منبع کنترل (نوویکی و استریکلند، ۱۹۷۳) و انگیزش پیشرفت تحصیلی (ولرند، ۱۹۹۱) بر روی ۹۰ نفر از دانش آموزان هوشمند و ۹۰ نفر از دانش آموزان عادی، اجرا شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها، از ضریب همبستگی، تجزیه و تحلیل واریانس و رگرسیون گام به گام استفاده شد. در پژوهش حاضر بین انگیزش درونی با راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری در دو گروه هوشمند و عادی رابطه معنی دار مثبتی پیدا شد. بین انگیزش بیرونی با راهبردهای شناختی یادگیری تنها در گروه هوشمند رابطه معنی دار منفی پیدا شد، اما بین انگیزش بیرونی با راهبردهای فراشناختی یادگیری در دو گروه هوشمند و عادی رابطه معنی دار منفی پیدا شد، ولی بین منبع کنترل با راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری رابطه معنی داری یافت نشد. بین دانش آموزان گروه هوشمند و گروه عادی از لحاظ انگیزش درونی، بیرونی، بی انگیزگی و راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری تفاوت معنی دار، ولی از لحاظ منبع کنترل تفاوت معنی داری پیدا نشد. همچنین از میان خرده مولفه های انگیزش پیشرفت تحصیلی و منبع کنترل، انگیزش درونی بیشترین سهم را در پیش بینی راهبردهای شناختی دارد. امداد مولفه انگیزش درونی و بی انگیزگی پیش بینی کننده قوی برای راهبردهای فراشناختی می باشد.

کلیدواژه ها: انگیزه پیشرفت تحصیلی، راهبردهای شناختی، راهبردهای فراشناختی، منبع کنترل، مدرسه هوشمند

این پایان نامه با حمایت مالی شورای عالی اطلاع‌رسانی تهیه شده
است.

فهرست مطالب

صفحه	فصل اول: کلیات
۲	مقدمه.....
۳	بیان مساله.....
۹	اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق.....
۱۰	اهداف تحقیق.....
۱۱	سوالات تحقیق.....
۱۱	تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....
فصل دوم: پیشینه و ادبیات تحقیق	
۲۱	تعریف فناوری اطلاعات و ویژگی های آن.....
۲۱	فناوری و تغییر و تحولات آن.....
۲۵	آموزش الکترونیکی و انواع آن.....
۲۹	چالش های مدارس هوشمند.....
۲۹	اهداف مدارس هوشمند.....
۳۰	راهبردهای یادگیری.....
۳۰	نظریه خبرپردازی یادگیری.....
۳۴	ویژگی نظام های ذخیره حافظه.....
۳۴	راهبردهای یادگیری.....
۳۷	راهبردهای شناختی.....
۳۹	راهبرد تکرار یا مرور.....
۴۰	راهبردهای بسط.....
۴۴	راهبردهای سازمان دهی.....
۴۶	راهبردهای فراشناختی.....
۵۰	انواع دانش موثر بر فراشناخت.....
۵۱	کنترل اجرایی رفتار.....
۵۱	دانش ویژه راهبرد.....
۵۲	دانش راهبرد انگیزشی و راهبرد اسنادی.....
۵۳	منبع کنترل.....
۵۵	پتانسیل رفتار.....
۵۵	ارزش تقویت.....

۵۶	انتظار.....
۵۷	موقعیت روان شناختی.....
۵۹	منبع کنترل و توسعه آن.....
۶۰	انگیزش پیشرفت تحصیلی.....
۶۱	نظریه خود مختاری.....
۶۷	رابطه انگیزش پیشرفت تحصیلی با آموزش کامپیوتر محور.....
۷۰	رابطه منبع کنترل با آموزش به کمک کامپیوتر.....
۷۲	رابطه انگیزش پیشرفت تحصیلی با آموزش کامپیوتر محور.....
۷۴	رابطه منبع کنترل با راهبردهای یادگیری.....
۷۷	رابطه انگیزش پیشرفت تحصیلی با راهبردهای یادگیری.....
۷۹	جمع‌بندی و نتیجه گیری.....

فصل سوم: روش تحقیق

۸۳	روش تحقیق.....
۸۳	جامعه آماری.....
۸۳	حجم و روش نمونه گیری.....
۸۴	ابزارهای پژوهش.....
۸۴	راهبردهای یادگیری.....
۸۷	انگیزش پیشرفت تحصیلی.....
۹۰	مقیاس مکان کنترل نوویکی استریکلند.....
۹۱	آزمون هوش ریون.....
۹۱	روش اجرای پژوهش.....
۹۲	روش تحلیل داده‌ها.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۹۴	شاخص های توصیفی.....
۹۹	شاخص های آماری.....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۱۰	خلاصه ای از مساله، روش و یافته ها.....
۱۱۱	بحث و نتیجه گیری.....

۱۱۷.....	محدودیت های تحقیق.....
۱۱۸.....	محدودیت های تحت کنترل پژوهشگر.....
۱۱۸.....	محدودیت های خارج از کنترل پژوهشگر.....
۱۱۸.....	پیشنهادات تحقیق.....
۱۱۵.....	پیشنهاداتی برای پژوهش های آینده.....
۱۱۹.....	پیشنهادات کاربردی.....
۱۱۷.....	منابع و ماخذ.....
۱۲۰.....	منابع فارسی.....
۱۲۵.....	منابع لاتین.....
۱۳۴.....	پیوست.....

فهرست جدولها

صفحه

- جدول ۱-۴. فراوانی های مربوط به نمونه ونتایج آزمون t متغیر هوش..... ۹۴
- جدول ۲-۴. اطلاعات توصیفی مربوط به متغیر راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری درگروه هوشمند..... ۹۵
- جدول ۳-۴. اطلاعات توصیفی مربوط به متغیر راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری درگروه عادی..... ۹۶
- جدول ۴-۴. اطلاعات توصیفی مربوط به مقیاس انگیزش پیشرفت تحصیلی درگروه هوشمند..... ۹۷
- جدول ۵-۴. اطلاعات توصیفی مربوط به مقیاس انگیزش پیشرفت تحصیلی درگروه عادی..... ۹۸
- جدول ۶-۴. شاخص های توصیفی مقیاس منبع کنترل در گروه هوشمند و عادی..... ۹۸
- جدول ۷-۴. نتایج همبستگی مقیاس انگیزه پیشرفت تحصیلی و منبع کنترل با راهبردهای شناختی و فراشناختی درگروه هوشمند..... ۱۰۰
- جدول ۸-۴. نتایج همبستگی مقیاس انگیزه پیشرفت تحصیلی و منبع کنترل با راهبردهای شناختی و فراشناختی درگروه عادی..... ۱۰۱
- جدول ۹-۴. نتایج آماره های چهارگانه (بیلابی، لامبدا ویلکز، هاتلینگ و ریشه ری)..... ۱۰۲
- جدول ۱۰-۴. نتایج آزمون اثرات بین گروهی تجزیه وتحلیل واریانس چند متغیری..... ۱۰۳
- جدول ۱۱-۴. خلاصه نتایج تحلیل های رگرسیون گام به گام برای پیش بینی متغیر راهبردهای شناختی..... ۱۰۶
- جدول ۱۲-۴. ضرایب حاصل از رگرسیون گام به گام متغیرهای پیش بینی کننده راهبردهای شناختی..... ۱۰۶
- جدول ۱۳-۴. خلاصه نتایج تحلیل های رگرسیون گام به گام برای پیش بینی متغیر راهبردهای فرا شناختی..... ۱۰۷
- جدول ۱۴-۴. ضرایب حاصل از رگرسیون گام به گام متغیرهای پیش بینی کننده راهبردهای فراشناختی..... ۱۰۸

فهرست اشکال و نمودارها

صفحه

- نمودار ۱-۲. الگوی سیستمهای رهبری و تغییرات کاربرد ICT در آموزش..... ۲۳
- نمودار ۲-۲. الگوی پردازش اطلاعات..... ۲۹
- شکل ۱-۲. انواع انگیزش در نظریه خودمختاری..... ۶۶

فصل اول

کلیات

مقدمه:

دو پدیده سرعت و جمعیت دنیای تعلیم و تربیت را با چالش های جدیدی مواجه کرده است. این که چگونه می توان اطلاعات و مطالب آموزشی را در حداقل زمان و به آسان ترین طریق ممکن در اختیار خیل عظیمی از طالبان علم و دانش قرار داد، مسئله ای است که ما را به سوی استفاده بیشتر از فناوری اطلاعات در آموزش رهنمون می سازد. مهمترین خصوصیات و ویژگی فناوری اطلاعات و ارتباطات^۱، تکیه بر تولید، اشاعه و پردازش اطلاعات، در دسترس قرار دادن آن برای همگان در کمترین زمان ممکن، با حداقل هزینه ها و در همه زمان ها و مکان هاست.

اینک بیش از یک دهه است که فناوری اطلاعات در تعلیم و تربیت پا نهاده است و نظامهای آموزشی و محیط های تحصیلی را به چالش طلبیده است. با توجه به سرعت و گستردگی و عمق تحولات ناشی از فناوری اطلاعات در عرصه آموزش، شناخت مختصات این پدیده و مدیریت آگاهانه و هوشمندانه آن، می تواند یکی از مهمترین راهبردها برای مسوولان آموزش در کشور باشد و فرصتی برای بازسازی و ارتقا نظام آموزش و پرورش و تحول در فرایند یادگیری فراهم آورد.

فناوری اطلاعات، یادگیری را بر عهده یادگیرنده می گذارد. با این روش برنامه های آموزش انفرادی تسهیل می شود و یادگیرنده اجازه دارد سرعت پیشرفت خود را تنظیم کند. فناوری اطلاعات منابع وسیعی از اطلاعات را در دسترس یادگیرنده قرار می دهد و یادگیری فعال را تشویق می کند. همچنین برای تعامل بین دو یا چند نفر و یا بین دانش آموز و معلم فرصتهایی را فراهم می کند.

هم اکنون فناوری اطلاعات از جمله اینترنت، عرصه آموزش به طور عام و آموزش عالی را به طور خاص متحول ساخته است. بسیاری از مدارس و دانشگاهها در اقصی نقاط جهان همه یا

^۱ - Information & Communication Technology

برخی از دروس خود را از طریق شبکه اینترنت به دانش آموزان و دانشجویان ارائه می دهند. آمار موجود نشان می دهد که تنها در سال ۲۰۰۲-۲۰۰۱ بین ۴۰۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰ هزار دانش آموز در مدارس هوشمند کشور آمریکا ثبت نام کرده اند. در سال ۲۰۰۱-۲۰۰۰ دانشگاههای ایالات متحده در راستای بهبود نظام فن آوری اطلاعات در آموزش، ۱۳/۳ میلیارد دلار هزینه نموده اند (آلوی^۱، ۲۰۰۱).

کلاسهای مجازی، مدارس مجازی^۲، مدارس هوشمند^۳ و به طور کلی یادگیری الکترونیکی^۴ یکی از مهمترین دستاوردهای توسعه فناوری اطلاعات در عرصه آموزش و پرورش می باشد.

باتوجه به گسترش فزاینده ی مدارس هوشمند و آموزش الکترونیکی، ارزیابی کامل این مدارس و رابطه آنها با ابعاد مختلف متغیرهای فردی از جمله انگیزش پیشرفت تحصیلی، منبع کنترل و همچنین راهبردهای یادگیری ضرورتی انکارناپذیر می باشد.

بیان مسئله

یادگیری و آموزش در محیط های یادگیری هوشمند (کامپیوتر محور) یک روش جایگزین برای غلبه بر محدودیتهای آموزش در کلاس های عادی و رفع نیازهای آموزشی و یادگیری در دانش آموزان و معلمان می باشد. یادگیری هوشمند (کامپیوتر محور)، محل تلاقی یادگیری، شبکه ها و تکنولوژی جدید می باشد (کراس^۵، ۲۰۰۰؛ به نقل از ریان و هال، ۲۰۰۴). از آنجا که استفاده از فن آوریهای کامپیوتری چند رسانه ایی بعد اساسی یادگیری هوشمند هست در پژوهش حاضر دوواژه هوشمند و کامپیوتر محور مترادف یکدیگر بکار می رود.

¹ -Alavi,M

² -virtual schools

³ -smart schools

⁴ -E learning

⁵ -Cross,R

کیگان^۱ (کیگان، ۱۹۹۶، ۲۰۰۲، ۲۰۰۳؛ به نقل از ریان وهال، ۲۰۰۴) یکی از محققان آموزش هوشمند، عناصر اصلی آموزش هوشمند را شامل: (۱) جدایی نسبتاً پایدار (دائم) معلم و یادگیرنده در طول فرایند یادگیری (۲) استفاده از ازن آوری و رسانه های فنی (چاپ، ویدئو، دوربین، یا کامپیوتر) برای برقراری ارتباط بین معلم و دانش آموز و انتقال محتوای درس (اطلاعات) (۳) تاثیر یک سازمان آموزشی هم در برنامه ریزی و هم در آماده سازی مواد یادگیری و هم در ارائه خدمات حمایتی به دانش آموزان و (۴) فراهم نمودن ارتباط دوفره بین یادگیرنده و آموزش دهنده، می داند.

اظهارات بسیاری از دانش آموزان مدارس هوشمند، حاکی از آن است که مجموعه ایی از مهارت های تازه، شامل: مهارتهای مدیریت زمان، توانایی برای نظارت بر پیشرفت شخصی، و توانایی برقراری ارتباط به طور موثر از طریق رسانه های الکترونیکی، بهبود مهارتهای راهبرد حل مساله و نیز بهبود مهارت ها و راهبردهای یادگیری^۲ از خصوصیات برجسته و مهم یادگیری در محیط های کامپیوتر محور می باشد (بروان^۳، ۱۹۹۶ و هارا^۴، ۲۰۰۰).

همانطور که اشاره شد، یکی از ویژگی های مدارس کامپیوتر محور، بهبود مهارت ها و راهبردهای یادگیری در دانش آموزان می باشد.

مطالعات نسبتاً زیادی در زمینه ارتباط محیط کامپیوتر محور بر رشد راهبردهای یادگیری صورت گرفته است.

مطالعه ای (اسکوایر^۵، ۱۹۹۹) در این زمینه نشان می دهد که استفاده از چند رسانه ای در مدارس کامپیوتر محور باعث تسهیل فرایندهای آموزشی و شناختی از جمله استفاده گسترده

^۱-Ckigan,D

^۲-learning strategy

^۳-Brown,J,S.

^۴-Hara,N

^۵- Squire,D

تر از راهبردهای یادگیری، یادگیری مشارکتی، حل مساله فردی و گروهی و تفکر انتقادی می شود.

محیط کامپیوتر محور می تواند به یادگیرنده کمک کند تا به آسانی محتوای مطالب را درک کند و به خاطر بسپارد.

باگت^۱ (۱۹۸۴) دریافت که اطلاعات دیداری و شنیداری محیط کامپیوتر محور در حافظه راحت تر بخاطر سپرده می شود، وی معتقد است محیط کامپیوتر محور می تواند به یادگیرنده کمک کند تا به آسانی محتوای مطالب را درک کند و به خاطر بسپارد.

گروه تکنولوژی و شناخت دانشگاه واندربیلت (۱۹۹۲) معتقد است که آموزش کامپیوتر محور، یادگیرنده را درگیر در استدلال، فکر کردن، بازبینی و حل مسائل می کند. از طریق مواجه کردن او با موقعیت های جهان واقعی.

جوناسن^۲ (۲۰۰۵) نیز معتقد است که آموزش کامپیوتر محور روش موثری برای افزایش حفظ و نگهداری مطالب در یادگیرنده می باشد.

یکی از مهمترین عواملی که می تواند در یادگیری موفق یادگیرنده نقش داشته باشد، انگیزه پیشرفت تحصیلی^۳ است (دیک، کری و کری^۴، ۲۰۰۱). یکی از نظریه هایی که پیرامون انگیزش پیشرفت تحصیلی وجود دارد نظریه شناختی دسی و ریان^۵ (۱۹۷۶) می باشد، ابعاد انگیزش از دیدگاه دسی و ریان (۲۰۰۰) عبارتند از انگیزش درونی، انگیزش بیرونی، بی انگیزگی.

مطالعات نشان می دهد دانش آموزان با باورهای انگیزشی مثبت، مثل حفظ اهداف درونی برای یادگیری و نیاز به پیشرفت تحصیلی بالا، بیشتر از دانش آموزان با باورهای انگیزشی پایین در پردازش عمیق، بسط و سازماندهی تکالیف، درگیر می شوند (پنتریچ و گارسیا^۶، ۱۹۹۱).

^۱-Baggett,P

^۲-Jonassen,D,H

^۳-academic achievement motivation

^۴-Dick,W.,L.Carey,and J.O.Carey

^۵-Deci, E,L. & Ryan,R,M.

^۶-Pintrich, P.R.& Garcia,T

انتویستل^۱ (۱۹۹۵) انگیزش درونی را یکی از تعیین کننده های گرایش به مطالعه و یادگیری در دانش آموزان می داند و اعتقاد دارد که ترس از شکست در افراد با انگیزه درونی پایین و انگیزش بیرونی بالا با راهبردهای یادگیری سطحی و انگیزش درونی بالا در افراد با انگیزه درونی بالا، با راهبردهای مطالعه و یادگیری عمیق ارتباط دارد.

از سوی دیگر نظریه شناختی دسی و ریان (دسی و ریان، ۱۹۷۶) انسان را موجودی فعال فرض می کند که نیازی درونی به خودمختاری و آزادی دارد و همواره سعی می کند که خود تعیین کننده و عامل علی رفتارش باشد، در عین حال یکی از مهمترین امتیازات مدارس کامپیوتر محور، این است که به دانش آموزان امکان کنترل و خودمختاری می دهد (مولان^۲، ۱۹۹۴). در مدارس کامپیوتر محور، کنترل یادگیرنده بر یادگیری خود بیش از مدارس عادی است. کنترل یادگیرنده میزان اختیار و آزادی است که دانش آموز می تواند روی سرعت (میزان مطالب ارائه شده به یادگیرنده و زمان صرف شده روی هر مولفه آموزشی) توالی^۳ (ترتیب ارائه اطلاعات آموزشی) و محتوا (مطالب آموزشی ارائه شده به یادگیرنده) آموزشی در محیط یادگیری اعمال کند (میلهم و مارتین^۴، ۱۹۹۱ به نقل از پیسولی، احمد و ایوس^۵، ۲۰۰۱). به همین دلیل پیش بینی می شود که محیط کامپیوتر محور با انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان رابطه داشته باشد.

لیپر^۶ (۱۹۹۳) بیان کرد که یک نظام آموزش دهنده متخصص^۷ چهار هدف انگیزشی را فراهم می آورد (۱) افزایش اطمینان به خود (۲) ایجاد سطح مناسب چالش (۳) حفظ کنترل شخص یادگیرنده (۴) برانگیختن کنجکاوی در سطح بالا.

¹ -Entwistle, N, J

² -Mullan, A

³ -Sequence

⁴ -Millhem & Martin

⁵ - Piccoli, G., Ahmad, R. & Ives, B.

⁶ -Lepper, M, R

⁷ -expert

مطالعه تایلر^۱ (۱۹۹۵) نیز نشان داد که متغیرهای انگیزشی و شخصیتی مثل منبع کنترل و انگیزش پیشرفت تحصیلی در درک اینکه معلمان چگونه به دانش آموزان کمک کنند تا راهبردهای شناختی، حل مساله و مهارتهای تفکر سطح بالاتر را در خود رشد دهند، نقش مهمی بازی می کند.

تحقیقات نشان داده که یادگیرندگان دارای انگیزش پیشرفت تحصیلی بالا روی نمرات تحصیلی و موفق شدن و درگیر شدن در دروس اینترنتی بیشتر تاکید می کنند، انگیزش پیشرفت در واقع یک عامل مهم برای تشویق و درگیر شدن دانش آموزان در دروس اینترنتی می باشد (ریچاردسون^۲، ۱۹۹۵).

مطالعه وانگ و نیولاین^۳ (۲۰۰۰) نشان می دهد که مهارتهای انگیزشی، از خصوصیات برجسته و مهم دانش آموزان مدارس هوشمند می باشد. البته در این ارتباط باید به میزان دسترسی دانش آموز به کامپیوتر، تجارب قبلی دانش آموز با کامپیوتر، علاقه و انگیزش دانش آموز، تجارب قبلی در محیط یادگیری هوشمند، اجبار یا اختیار برای ثبت نام در این مدارس نیز توجه نمود.

همانطور که در بالا اشاره شد، یکی از مهمترین امتیازات مدارس کامپیوتر محور، فراهم نمودن امکان کنترل بر روی محیط یادگیری برای یادگیرنده می باشد (مولان، ۱۹۹۴).

مکان کنترل^۴، به میزانی که فرد حوادث زندگی شخصی را به عوامل بیرونی مانند شانس، تصادف، افراد دیگر، سرنوشت، قضا و قدر و دیگر نیروهای بیرونی و یا عوامل درونی مانند گرایشات شخصی، توانمندی و یا کوشش درونی نسبت می دهد اشاره می کند (راتر^۵، ۱۹۶۶). از آنجائیکه افراد با مکان کنترل درونی، خواهان کنترل و اختیار عمل بیشتری

^۱-Tyler,D

^۲-Richardson,J

^۳-Wang,A.Y.,&Newlin,M.H

^۴-locus of control

^۵-Rotter,J,B

در محیط یادگیری خود هستند، پیش بینی می شود که این افراد در مدارس کامپیوتر محور موفق تر از دانش آموزان با مکان کنترل بیرونی باشند (میلهم و مارتین، ۱۹۹۱ به نقل از پیسولی و همکاران، ۲۰۰۱).

تحقیقات پیرامون مکان کنترل دانش آموزان مدارس هوشمند، نشان می دهد که دانش آموزان با مکان کنترل درونی (که موفقیت را به کار و تلاش خود مربوط می دانند) در درس اینترنتی موفق تر از دانش آموزان با مکان کنترل بیرونی بوده اند (وانگ و نیولین، ۲۰۰۰؛ فازی و فازی^۱، ۲۰۰۱). دیلی و مزاک^۲ (۱۹۹۶) نیز دریافتند دانش آموزانی که در درس کامپیوتر محور موفق بوده اند، مکان کنترل درونی تری داشتند. در پژوهشی دیگر سنگ (۱۹۹۰) به نقل از پیسولی و همکاران (۲۰۰۱) متوجه شد که درونی هابه وسیله آموزش دهندگان دروس اینترنتی بهتر ارزیابی شدند. پارکر^۳ (۱۹۹۴) گزارش کرد که مکان کنترل، یکی از مهمترین پیش بینی کننده های انصراف و ترک تحصیل از مدارس کامپیوتر محور می باشد.

تحقیقات مارتین و بریگز (۱۹۸۶) نشان می دهد که دانش آموزان با مکان کنترل درونی در درس اینترنتی، کنترل بیشتری بر تجارب یادگیری در داشته و پیامدهای یادگیری شان را به توانایی و تلاش خود نسبت می دهند و در عین حال توانایی خود را کمتر بر آورد نمی کنند.

نوع اسناد افراد با منبع کنترل درونی و بیرونی می تواند بر استفاده از راهبردهای یادگیری آنها نیز تاثیر بگذارد (گارنر^۴، ۱۹۹۹).

¹-Fasey,D.,&Fasey,J-
²-Dille.B.,&Mezack,M
³-Parker,A
⁴-Garner,R

دانش آموزان بامکان کنترل درونی که دارای انگیزه پیشرفت بالایی هستند، عملکرد خود را به عوامل قابل کنترل مثل استفاده از راهبردهای یادگیری یا تلاش نسبت می دهند در نتیجه ممکن است راهبردهای یادگیری جدیدی را برای موفقیت در تکالیف بعدی جستجو کنند (گارنر، ۱۹۹۹).

در تحقیق کونل^۱ (۱۹۸۵)؛ بندورا و وود^۲ (۱۹۸۹) مشخص شد که کنترل ادراک شده توسط دانش آموز، فرصت های انتخاب، یادگیری خود هدایتی و استفاده از راهبردهای فراشناختی یادگیری را افزایش می دهد. دانش آموزان با منبع کنترل درونی کنترل بیشتری را بر روی یادگیری ادراک می کنند. این ادراک کنترل بیشتر، قدرت تصمیم گیری بیشتری را به دانش آموز می دهد و باعث افزایش انگیزه درونی و خودکارآمدی دانش آموز شده و او را به استفاده از راهبردهای خودتنظیمی مثل راهبردهای فراشناختی (بازبینی و کنترل) تشویق می کند (آمس^۳، ۱۹۹۲؛ پنتریچ و دیگران^۴، ۱۹۹۴، زیمرمن^۵، ۱۹۹۵). از آنجا که تحقیقات کمی در مورد بررسی و مقایسه مکان کنترل و انگیزه پیشرفت تحصیلی و راهبردهای یادگیری بین دانش آموزان مدارس هوشمند و عادی صورت گرفته است، پژوهش حاضر بر آن است که به بررسی این موضوع بپردازد.

اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

باتوجه به گسترش روز افزون مدارس هوشمند، مقایسه ویژگی های شناختی، انگیزشی و شخصیتی دانش آموزان مدارس هوشمند با دانش آموزان مدارس عادی، ما را در جهت شناخت و هدایت هرچه بیشتر دانش آموزان و مدارس رهنمون می سازد.

^۱ -Connell, J, P
^۲ -Bandura, A & Wood, R
^۳ -Ames, C
^۴ -De Groot, P. R
^۵ -Zimmerman, B

این گونه تحقیقات باعث می شود تا از طرفی به علل و عواملی که باعث گرایش خانواده ها و فرزندان شان به چنین مدرسی می شود پی برده شود و از طرفی، به اثرات و دستاوردهای این روش آموزش (آموزش اینترنتی) بر روی متغیرهای روانشناختی مهم در یادگیری و آموزش از قبیل مکان کنترل و انگیزش پیشرفت تحصیلی پی برده شود. در صورت مشاهده نتایج مثبت در این راستا، می توان در جهت رشد هر چه بیشتر این مدارس و این نوع آموزش گام برداشت، و با مشاهده تاثیرات منفی می توان در جهت اصلاح و بهبود آن و مناسب سازی آن با شرایط حاکم در جامعه تلاش نمود.

یافته های این تحقیق می تواند اهمیت روانشناختی و انگیزشی این مدارس و به نوعی فن آوری اطلاعات در حوزه آموزش را برای خانواده ها و فرزندان شان که در این مدارس مشغول تحصیل هستند و برای طراحان محیط های اینترنتی (آن لاین) و آموزش دهندگان آن روشن می سازد.

اهداف تحقیق

اهداف پژوهش حاضر به شرح زیر می باشد:

- بررسی وجود تفاوت در انگیزه پیشرفت تحصیلی، منبع کنترل و راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری بین دانش آموزان مدارس هوشمند و دانش آموزان مدارس عادی.
- بررسی رابطه بین انگیزه پیشرفت تحصیلی، منبع کنترل با راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری در دانش آموزان مدارس هوشمند و دانش آموزان مدارس عادی.
- تعیین میزان نقش مولفه های انگیزه پیشرفت تحصیلی (انگیزش درونی، بیرونی و بی انگیزگی) و منبع کنترل در پیش بینی راهبردهای شناختی و فراشناختی یادگیری.